

Riigikantselei
Stenbocki maja,
Rahukohtu 3, 15161 Tallinn

13.09.2024, nr 41

Rahandusministeerium
Suur-Ameerika 1, 10122 Tallinn

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
Suur-Ameerika 1, Tallinn, 10122

Puit padrunite vastu - kasumimaksule on alternatiiv

Ettevõtjad mõistavad, et julgeoleku kuludeks tuleb vahendid leida. Varamaks lükkab aga Eesti majanduse veel rohkem sohu ja süvendab ääremaastumist. Riigimetsast puidu ajutiselt suuremas mahus väljatoomine mõjuks majanduse jahutamise asemel uue ergutajana, kirjutab Eesti Metsa- ja Puidutööstuse Liidu juhatuse esimees Jaano Haidla.

Täna hommikul, kui valitsus on poole ööni Stenbockis istunud ja riigieelarvesse raha otsinud, sealhulgas ettevõtjate (loe: peamiste riigi rahakoti täitjate) taskust, võiks ehk olla valmisolekut ka alternatiivseteks ettepanekuteks, mis ei tee meie kodumaad vaesemaks, vaid jõukamaks.

Pakume välja ühe arutlemist vajava alternatiivi, kuidas leida julgeolekuks raha nii, et me ei lõhuks ära olemasolevat toimivat majandussüsteemi ja ei viiks Eestit jätkuvasse pikaajalisse majanduslangusesse.

Miks on varamaks halb mõte?

Esiteks: see lööb valusalt just kapitalimahukaid ettevõtteid, kelleks on pankade kõrval tööstus. Ja see pole vaid puidutööstuse mure - mäetööstus, keemiatööstus, toiduainetööstus jt on Eesti majanduse vedurid, töökohtade pakkujad ja maksutulu toojad, kelle tegevuse aluseks on väga mahukad investeeringud põhivarasse.

Raha, mis ettevõtelt lisamaksuna ära võetakse, ei lähe majandusse, vaid Eesti riigist välja. See on raha, mida tööstused ei saa kasutada teadus- ja arendustegevuseks, investeeringuteks, suurema

väärtuse loomiseks. See vähendab meie tööstuste konkurentsivõimet välisurgudel veelgi ning kokkuvõttes toob kaasa kokkutõmbamise, jätkuvad koondamised ning väiksema maksulaekumise. Täna toob ainuüksi metsa- ja puidutööstus riigieelarvesse enam kui miljard eurot, mis on võrreldav näiteks kogu haridusvaldkonna kuludega. Kas me ikka tahame pikemas vaates seda tulu vähendada asuda?

Teiseks: muutume välisinvestorite silmis veelgi ebaatraktiivsemaks. Majandus- ja tööstusminister Erki Keldo räägib palju vajadusest just uute tööstusettevõtete abil Eesti majandus kolmandat aastat kestvast langusest välja tõmmata. Palun öelge, milline välisinvestor tuleks Eestisse panema sadu miljoneid eurosid, kui me anname nüüd otsese noodi, et võime igal suvalisel hetkel selle maksustada? Lisame kallid sisendid, sõjardist naabri ja geograafilise asukoha. Me oleme juba ääremaastumas ning ettevõtete maksustamine lisab sellele vaid hoogu juurde.

Kolmandaks: teised riigid toetavad oma tööstusi, mitte ei maksusta. Alanud uuel Euroopa Liidu eelarveperioodil saab üheks teemaks olema riigiabi reeglite ülevaatamine - suured liikmesriigid soovivad oma tööstusi subsideerida, et oma majandust turgutada. Eesti riik ettevõtete investeringute kinnimaksmist ilmselgelt endale lubada ei saa ning juba sellest satuvad meie ettevõtted konkurentidega võrreldes ebavõrdsesse olukorda. Seda enam peame olemasolevaid väheseid konkurentsieeliseid - ja ettevõtete maksuvabastus seda on - hoolega hoidma.

Riigimets aitab hädast välja

Riik soovib ettevõtjatelt koguda kiiresti ja kolm aastat järjest 200 miljonit eurot. Kiire vajadus, aga pikk ja negatiivne mõju majandusele. Jätame selle ära ning vaatame hoopis, sõna otseses mõttes, metsa poole.

Mets on vaese mehe kasukas. Raskel ajal on see taastuv loodusvara olnud ikka päästerõngaks. Viimastest aastatest on näide meie naabritelt Lätist, kes majanduskriisis riigimetsas raiemahtusid tõstis ja nii riigi majandust turgutas.

Olukord, kus meil on hädasti vaja raha oma riigi ja iseseisvuse kaitsmiseks, on kahtlemata hädaolukord, kus see tagavara kasutusele võtta. Tõstame ajutiselt, kolmeks aastaks, riigimetsa raiemahtu ühe miljoni tihumeetri võrra (eelmisel aastal oli see 3,5 mln tm). Riigimetsa puidutagavara on 180 miljonit tihumeetrit ja juurdekasv 7 miljonit aastas. Kolme aasta jooksul 3,5 asemel 4,5 miljonit raiuda ei ole pikas vaates suure mõjuga.

Riigile tähendab see aga igal aastal kohe 70 mln eurot omanikutulu, lisaks laekuks väärtusahelas maksutulu 100 mln eurot aastas. Üle 100 miljoni jääks igal aastal majandusse ringlema ja teeks Eesti ühiskonda jõukamaks, mitte vaesemaks (arvutused põhinevad Ernst&Young analüüsile, mille kohaselt loob iga tihumeeter puitu 314 eurot lisandväärtust). Metsa- ja puidutööstuse sektor omalt poolt lubab, et suudame selle lisapuidu Eestis ära vääridada ja maailmas maha müüa.

Meil on Eesti metsa tekkinud pöörane kohalik ressurss - biogeense süsiniku varu, see on kasvanud 80 aastaga ja hakkab otsast mädanema. Toome sellest osa kodumaa kaitsmise eesmärgi nimel metsast välja, talletame pikaajalistesse puidust toodetesse, istutame noored ja süsinikku kiiresti siduvad puud asemele. Ka kliimaeesmärkide täitmisel on siin pikas perspektiivis vaid võita.

Loomulikult vajab see mõtte veel põhjalikumat mõjude analüüsi, erasektori esindajana ei ole mul kõiki vajalikke andmeid. Kuid sellist analüüsi vajab ka valitsuses laual olev varamaksu idee - mida tähendab sadade miljonite majandusest välja võtmine Eestile? Turumajanduse rusikareegel ütleb, et jõukamaks nii küll ei saa ning pikaajalised negatiivsed mõjud oleks varamaksul meile kõigile.

Jaano Haidla

Eesti Metsa- ja Puidutööstuse Liidu juhatuse esimees

/allkirjastatud digitaalselt/